

BIORUNOUS nounnjoia

Kahdeksankymmentäluvulta alkaen runous on tosiasiallisesti siirtynyt pois painetulta sivulta. Minitelin varhaisajoista kotitietokoneeseen kirjoitus- ja lukemisympäristönä olemme todistaneet uusien runokieltien syntyä. Video, holografia, ohjelmointi ja tietoverkot ovat laajentaneet entisestään tämän uuden runouden mahdollisuuksia ja alaa. Nykyisessä kloonien, kimairojen ja siirtogeenisten olentojen maailmassa on aika harvita uusia suuntia runoudelle *in vivo*. Ehdotan seuraavassa biotekniikan ja elävien organismien käyttöä sanallisen luomisen uutena alueena.

1. Mikrobotti-performanssi: kirjoita ja esitä mikrobotin avulla mehiläisten kieltä mehiläisyleisölle puoliksi toimintaan suuntautuvan, puoliksi fiktiivisen tanssin muodossa.

2. Atomikirjoitus: asemoi atomeja täsmällisesti ja luo molekyyliä merkitsemään sanoja. Anna näille molekyyliisanoille ilmaisu kasveissa ja anna niiden kasvattaa uusia sanoja mutaatioiden avulla. Tarkkaile ja haistele näin kehkeytyvien kukkien grammatologiaa.

3. Merinisäkkäiden dialoginen vuorovaikutus: sävellä ääniteksti delfiiniyleisölle työstämällä niiden ääntelystä tehtyjen nauhoitusten sävelkorkeutta ja taajuutta. Tarkkaile kuinka valaisely reagoi ja kääntäen.

4. Siirtogeeninen runous: syntetisoi DNA:ta keksittyjen koodien mukaisesti kirjoittaaksesi sanoja ja lauseita aminohappoyhdistelmien avulla. Sisällytä nämä DNA-sanat ja -lauseet elävien organismien genomiin, jotka sitten välittävät ne jälkeläisilleen liittäen mukaan sanoja muista organismeista. Mutaatio, luonnollinen hävikki ja DNA-aineksen vaihto synnyttää uusia sanoja ja lauseita. Käännä siirtorunous takaisin DNA-sekvenssin avulla.

5. Ameba-käsikirjoitus: kirjoita käsin agarin kaltaiseen aineeseen käyttäen amebayhdyskuntia musteena ja tarkkaile niiden kasvua, liikkeitä ja vuorovaikutusta kunnes teksti muuttuu tai häviää. Tarkkaile ameba-kirjoitusta samanaikaisesti mikro- ja makroskoopissa mittakaavassa.

6. Valontuojien viestintä: luo tulikärpäsbardeja muokkaamalla geenejä, jotka koodaavat niiden loistetta, mikä antaa niille mah-

dollisuuden käyttää valoaan luonnollisten tarkoitusten (kuten saalistajien säilyttämiseksi tai parittelukumppaneiden ja saalistajien houkuttelemiseksi) ohella vapaisiin (luoviin) esityksiin.

7. Dynaaminen sommittelu bioväreillä: käytä mustekalan värikieltä luodaksesi mielikuviuksellisia värinäytöksiä, jotka viestivät ideoita mustekalan *Umweltista* mutta jotka viittaavat myös muihin mahdollisiin kokemuksiin.

8. Lintukirjallisuus: opeta Afrikan harmaapukajia paitsi lukemaan, puhumaan ja käyttämään symboleita myös sepittämään ja esittämään kirjallisia teoksia.

9. Bakteripoetiikka: kaksi identtistä bakteriyhdyskuntaa jakaa saman petrimaljan. Toiseen on koodattu plasmaruno X, toiseen runo Y. Kun ne kilpailevat samoista voimavaroista tai jakavat geneettistä ainesta, ehkä toinen yhdyskunta osoittautuu kestävämmäksi, ehkä syntyy uusia bakteereita horisontaalisen, luonnollisen geenisiirtymän välityksellä.

10. Ksenografiikka: istuta elävä teksti organismista toiseen ja kääntäen luodaksesi elävän tatuoinnin.

11. Kudosteksti: viljele kudosta sanarakenteiden muotoisiksi. Kasvata kudosta hitaasti kunnes sanarakenteet muodostavat kattavan kalvon ja pyyhkivät itsensä pois.

12. Proteiinipoetiikka: luo koodi, joka kääntää sanat aminohapoiksi, ja tuota sen avulla kolmiulotteinen proteiiniruno, jolloin ei tarvitse käyttää geeniä proteiinin koodaamiseksi. Kirjoita proteiini suoraan. Syntetisoi proteiiniruno. Muokkaa sitä digitaalisilla ja ei-digitaalisilla välineillä. Ilmaise se elävissä organismeissa.

13. Sananviljely: kirjoita elektronisuihkulla erilaisia sanoja siementen pintaan. Istuta taimet ja tarkkaile mitkä sanat tuottavat elinvoimaisia kasveja. Istuta siemeniä erilaisiksi merkityksellisiksi ryhmiksi. Tutki merkitysten sekoittumista.

14. Nanorunous: kiinnitä merkitys kvanttipisteisiin ja erivärisiin nanovyöhykkeisiin. Ilmaise ne elävissä soluissa. Tarkkaile mihin suuntaan ja mitkä pisteet ja vyöhykkeet liikkuvat, ja lue

kvantti- ja nanosanat niiden liikkeessa solunsisäisessä kolmiulotteisessa rakenteessa. Lukeminen on vektorien käyrien tarkkailua solun sisällä. Merkitys muuttuu jatkuvasti tiettyjen kvantti- ja nanosanojen ollessa toistensa lähellä, tai lähetyessä tai etääntyessä toisistaan. Koko solu on kirjoitusalue ja mahdollisen merkityksen kenttä.

15. Molekyyliemantiikka: luo molekyyliisanoja kiinnittämällä foneettinen merkitys yksittäisiin atomeihin. Siirrä nanolitografialla molekyylit atomitasolla tasaiselle kultapinnalle kirjoittaaksesi uuden tekstin. Teksti muodostuu molekyyleistä, jotka ovat itsessään sanoja.

16. Epäsyntaktinen karbogrammi: luo ilmaisuvoimaisia sanallisia nanomuodostelmia, joiden läpimitta on metrin miljardiosia.

17. Metaboliset metaforat: kontrolloi laajemman kannan sisällä joidenkin mikro-organismien aineenvaihduntaa paksussa väliaineessa niin että voidaan tuottaa lyhytkestoisia sanoja organismien reagoidessa tiettyihin ympäristön muutoksiin, kuten altistumiseen valolle. Anna näiden elävien sanojen hajottaa itsensä luonnollisella tavalla. Hajoamisprosessin ajallista kestoa pitää kontrolloida, jotta se olisi olennainen osa runon merkitystä.

18. Luova kirjoittaminen: luo täysin uusi elävä organismi, jollaista ei ole aikaisemmin ollut olemassa, kokoamalla atomit molekyyliksi "atomikirjoituksen" tai "molekyyliemantiikan" avulla. Järjestä sitten nämä molekyylit äärimmäisen pieneksi mutta toimivaksi kromosomiksi. Luo keinotekoisesti tämän kromosomin sisältävä tuma tai istuta se johonkin olemassaolevaan tumaan. Tee sama kokonaiselle solulle. Lukeminen tapahtuu tarkkailemalla kirjoitusgeenisen kromosomin solupoeettisia muodonmuutoksia kyseisen yksisoluisen organismin kasvaessa ja lisääntyessä.

Suomentanut Markku Lehtinen. Englanninkielinen teksti ilmestynyt teoksessa *Cybertext yearbook 2002-2003*, toimittaneet Koskimaa, Kinnunen, Eskelinen Markku. Nykykulttuurin tutkimuslehtiön julkaisuja 77, Jyväskylä 2003.